

Täysistunto

Tiistai 9.11.2021 klo 14.00—16.57

10. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi jalkineiden ja tekstiilituotteiden vaatimustenmukaisuudesta sekä eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain ja sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 208/2021 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Anu Vehviläinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 10. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Ministeri Haatainen, olkaa hyvä.

Keskustelu

15.39 Työministeri Tuula Haatainen (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämän esityksen tarkoituksena on säädösten päivittäminen vastaamaan Euroopan unionin lainsäädännön vaatimuksia. Esityksessä esitetään säädettäväksi uusi laki jalkineiden ja tekstiilituotteiden vaatimustenmukaisuudesta. Lailla pannaan täytäntöön jalkinemarkintädirektiivi sekä annetaan täydentäviä säännöksiä tekstiilimerkintäasetuksesta ja markkinavalvonta-asetuksesta.

Lisäksi ehdotettu laki ehdotetaan lisättäväksi markkinavalvontalain soveltamisalaan.

Sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin ehdotetaan tehtäväksi seuraamusmaksun täytäntöönpanosta johtuva tekninen muutos.

Markkinavalvonta-asetus on horisontaalinen, eri tuoteryhmien markkinavalvontaa koskeva säädös. Sen soveltamisalaan kuuluu 70 eri EU:n tuotesäädöstä. Tämä esitys on osa markkinavalvonta-asetuksen laajempaa täytäntöönpanoa, jota koskeva hallituksen esitys eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi on eduskunnan käsiteltävänä.

Jalkinemarkintädirektiivi ja tekstiilimerkintäasetus kuuluvat markkinavalvonta-asetuksen soveltamisalaan.

Jalkineiden pääasiallisissa ainesosissa käytettävien materiaalien merkinnöistä säädetään jalkinemarkintädirektiivissä. Esityksessä direktiivin täytäntöönpanosäätely nostetaan asetuksen tasolta lain tasolle. Esitetyssä laissa säänneltäisiin muun muassa jalkineiden pääasiallisia ainesosia koskevien merkintöjen vaatimuksista ja merkintävelvollisuudesta.

Tekstiilimerkintäasetuksessa säännellään muun muassa tekstiilikuitujen nimityksistä, tekstiilikuitujen vastaavien selosteiden ja merkintöjen käytöstä sekä tekstiilituotteiden kuitukoostumuksen määrittämisestä kvantitatiivisen analyysin avulla. Säännös on täysharmo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 130/2021 vp

nisoiva. Esitetyssä laissa olisi viittaussäännös tekstiilimerkintäasetukseen tekstiilituotteita ja -kuituja koskevien merkintä- ja selostevaatimusten osalta.

Markkina- ja valvonta-asetuksen 41 artiklassa edellytetään, että jäsenvaltiot säätävät markkina- ja valvonta-asetuksen ja sen liitteessä 2 luetellun unionin yhdenmukaisuussäännöksen rikkomiseen soveltuvista seuraamuksista, joilla asetetaan velvollisuuksia talouden toimijoille. Seuraamusten on oltava tehokkaita, oikeasuhtaisia ja varoittavia. Koska jalkine- ja tekstiilimerkintädirektiivi ja tekstiilimerkintäasetus sisältyvät liitteen 2 säännöksiin, on niissä annettujen velvollisuuksien rikkomisesta säädettävä seuraamus.

Esitetyssä laissa jalkineiden ja tekstiilituotteiden vaatimuksenmukaisuudesta esitetään, että seuraamukseksi säädettäisiin seuraamusmaksu. Ehdotuksen mukaan Turvallisuus- ja kemikaalivirasto voisi määrätä seuraamusmaksun talouden toimijalle, joka ei noudata jalkine- ja tekstiilimerkintöjä koskevia vaatimuksia tai tekstiilikuitujen nimityksiä tai tekstiilituotteiden selosteita tai merkintöjä koskevia vaatimuksia. Sekä jalkineiden että tekstiilikuitujen ja -tuotteiden merkintöjen olisi oltava suomen ja ruotsin kielellä. Seuraamusmaksun suuruus perustuisi kokonaisarviointiin, ja sitä määriteltäessä otettaisiin huomioon muun muassa rikkomuksen laatu, laajuus, vakavuus ja kesto aika. Seuraamusmaksun enimmäismäärä olisi 3 000 euroa.

Tämä esitetty lainsäädäntö esitetään tulemaan voimaan 1. päivä tammikuuta 2022.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Reijonen.

15.43 Minna Reijonen ps: Arvoisa rouva puhemies! Käsittelemme lakia, joka liittyy jalkineiden ja tekstiilituotteiden vaatimustenmukaisuuteen.

On pakko nostaa esille ihmisten kertomukset, oikeastaan aika monenkin ihmisen kertomus, semmoinen, että he olivat ostaneet jotkut hienot juhlakengät ja sitten olivat käyttäneet niitä yhden kerran ja laittaneet ne komeroon säilytykseen, ja sitten kun seuraavan kerran tämmöinen tilaisuus tuli käyttää, niin nämä kengät olivat edelleenkin hirveän kiiltävät ja hienot mutta pohjat murenivat, ihan jalkaan laittamatta pohjat olivat murenneet.

Jotenkin tuntuu, että joskus aina järki ei ole mukana näissä kaiken maailman direktiiveissä, kun oli sitten kerrottu, että kenkiin pitää olla tämmöisiä hajoavia materiaaleja. Eli ne eivät voi sen takia kestää, mutta eihän se nyt ole oikein ekotehokastakaan eikä oikein ilmastoystävällistä eikä mitenkään niin kuin loogista, että kengät hajoavat ihan siinä kerta-käyttämisen jälkeen, eivät mitenkään kulutuksessa vaan niin kuin hajoavat, eihän se oikein järkevälle tunnu. Ennen aikaanhan semmoista ongelmaa ei välttämättä ole ollut, vaan ovat samat kestäneet pitempään.

Tietysti nykyaikana tuntuu, että nämä ohjeistukset joskus menevät vähän överiksi. Tuossa taannoin itse ostin kenkätelineen, ja muistaakseni siinä oli ihan varoitettu kuolemanvaarasta. Sitten kun leivänpaahdinten hankin, niin siinä kerrottiin, että oli tukehtumisen vaara, ja muistaakseni se, että sitä ei saanut upottaa veteen. — No ei tulisi kyllä mieleenkään veteen upottaa.

Joskus toivoisi olevan semmoista logiikkaa ja järkeä ainakin kenkien kestävyudessa.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Lehto.

15.45 Rami Lehto ps: Arvoisa rouva puhemies! Ehdotettava lainsäädäntö parantaisi kuluttajien asemaa, koska markkina- ja valvontaviranomaisen valvontamahdollisuuksia ja mah-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 130/2021 vp

dollisuuksia puuttua vaatimustenmukaisuusrikkomuksiin parannettaisiin. Markkinavalvontaviranomaisten riittävään resursointiin tulee kuitenkin kiinnittää huomiota erityisesti kolmansista maista markkinoitujen tuotteiden ja verkkokaupan valvonnan osalta, niin kuin on useissa lausunnoissa todettu. On hyvä, että tätä valvotaan ja katsotaan, mitä sieltä tulee. Sieltä tulee, varsinkin Kaukoidästä, aika paljon kaikennäköistä kuraa, mikä ei kestä kauaa, ja ei ole yhtään ekologista, että tekstiilit sitten ensimmäisen pyykin jälkeen ovat kulahtaneet tai kengänpohjat eivät kestä Suomen olosuhteissa. Se kulutuksen kestävyys on tärkeää, niin että niitä vaatteita pystyy käyttämään pitkään, ja kenkiäkin. Ja onhan asiakkaittenkin tärkeätä tietää, ostajien, kuluttajien, mistä materiaalista ne on tehty, mihinkä ne soveltuvat. Monesti vaeltajat ja urheilijatkin tietävät, että tietyt materiaalit ovat hyviä materiaaleja ja soveltuvat, ja ne kanssa lukee sitten tarkkaan niissä tuoteselosteissa, ja ne myös vastaavat sitä, mitä niissä lukee. Paljon on puhuttu myös vaatteitten mikromuoveista ja näistä. Vastuulliset kuluttajat monesti haluavat tietää, mitä niistä sitten irtoaa pesussa. Tämä on ihan hyvä esitys, että valvotaan tällaista asiaa enemmän.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Essayah.

15.46 Sari Essayah kd: Arvoisa puhemies! Kyllä tällä direktiivillä on todellakin tarkoitus, niin kuin täällä edellinen edustaja totesi, parantaa kuluttajan asemaa elikkä suojata juurikin, voisiko sanoa, eurooppalaista vaateteollisuutta ja kenkäteollisuutta ja ehkä sitä designia, mitä monet eurooppalaiset muotivalmistajat haluaisivat edelleenkin pitää korkeassa arvossa ja kurssissa ja pitää sillä eurooppalaisella ”Made in Europe” -tiedolla tietynlaisesta statusta.

Oikeastaan tästä, kun ministeri on paikalla, olisinkin halunnut kysyä: Tiedän, että tämä aikanaan herätti valtavasti keskustelua Euroopan parlamentissa, että saattaa olla, että raaka-aineet tuodaan ympäri maailmaa ja saatetaan tuoda jo hyvin pitkälle vietyjä niin sanottuja puolivalmisteita ja sitten ne vain harsitaan ja kursitaan kasaan jossakin Euroopan maassa, ja niihin sen jälkeen sitten laitetaan merkintä, että tämä on nyt eurooppalainen tuote. Todennäköisesti tähän saattavat toki syyllistyä ihan nämä designitkin, joille on ollut hyvin tärkeätä eurooppalaisen vaate- ja kenkäteollisuuden puolustaminen. Olisin kysynyt ministeriltä: onko tietoa nyt tämän markkinavalvonnan ulottamisesta siihen, koskeeko tämä nyt näitä lopputuotteita vai myöskin sitä, mitä tuodaan tänne Euroopan unionin alueelle ikään kuin tämmöisinä puolivalmisteina, jotka sitten täällä kasataan? Koko tämän direktiivin taustalla on hyvin pitkälti eurooppalaisen vaate- ja kenkäteollisuuden edunvalvonta.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ja ministeri Haatainen, 1 minuutti.

15.48 Työministeri Tuula Haatainen (vastauspuheenvuoro): Tämä laki: Nyt edustaja Essayah kysyi kyllä sellaisen kysymyksen, että nyt täytyy sanoa, että minä voin tähän kyllä hakea vielä erikseen virkamiehiltä vastauksen, koska olen ymmärtänyt, että tämä koskee nyt näitä jalkineita, siis valmistettuja jalkineita ja tekstiilejä ja niiden tuotemerkintöjä ja sitä, että ne vastaavat sitä — mihin edelliset puheenvuorot viittasivat täällä — mihin tarkoitukseen ne on tehty, että ne myös kestävät ja että kuluttajalla on tiedossa, mitä ainesosia näissä on, ja että ne merkinnät tehdään siihen tuotteeseen selvästi sekä suomen että ruotsin kielellä. Mutta minä tarkistan vielä tämän erityisen kysymyksen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 130/2021 vp

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan.